

Predgovor uz 34. izložbu izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija

Krajem prošle godine novinski su napisi najavljivali velike muzejske izložbe kao nezaobilazna događanja na hrvatskoj kulturnoj sceni. Oni koji su ih posjetili, ali i oni koji su ih propustili, mogu prelistati njihove kataloge na tradicionalnoj, 34. izložbi izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija u organizaciji Muzejskoga dokumentacijskog centra (MDC-a). Muzejskim su knjigoljupcima ponuđeni katalog izložbe *Rodin u Meštrovićevu Zagrebu*, nastao uz izložbu Muzeja Ivana Meštrovića u zagrebačkome Umjetničkom paviljonu, katalogi dviju velikih retrospektivnih izložaba Biserke Baretić i Đure Sedera u zagrebačkoj Modernoj galeriji, skraćeno izdanje kataloga *BAUHAUS – umrežavanje ideja i prakse* Muzeja suvremene umjetnosti, kao i katalog vjenčane odjeće od 1865. do danas uz izložbu *U dobru i zlu* Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu. Galerija *Klovićevi dvori* nastavila je tradiciju objave vrsnih monografskih kataloga izložaba među kojima je i onaj uz izložbu *Sveto i profano: slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj*.

Navedenima i najavljivanima možemo pridružiti mnoge druge velike i male, luksuzne i skromne publikacije iz zagrebačkih i iz drugih muzeja diljem Hrvatske. Naime, ove godine na MDC-ovoj izložbi predstavljamo recentnu izdavačku produkciju 123 muzeja iz 63 grada koja obuhvaća 688 tiskanih i 10 elektroničkih publikacija, 291 plakat, kao i muzejske razglednice i suvenirna izdanja.

Izbor iz muzejskoga nakladništva 2014. – 2015.

Kao uvod u razgledavanje izložbe, kao i uvijek, napraviti ćemo izbor tek nekih od brojnih muzejski obrađenih i objavljenih tema.

o Prvi svjetski rat (nastavak)

Još smo na prošlogodišnjoj, 33. izložbi istaknuli kako su se svojim izložbenim i izdavačkim projektima brojni hrvatski muzeji priključili obilježavanju stote obljetnice Prvoga svjetskog rata.¹ Krajem prošle, 2014. godine svoje popratne kataloge izložaba objavili su i Zavičajni muzej Našice (*Našički kraj i Prvi svjetski rat*), Muzej grada Crikvenice (*Zaboravljeni rat*), Muzej grada Zagreba (*Odjeci s bojišnice: Zagreb u Prvom svjetskom ratu*), Gradski muzej Čazma (*Prvi svjetski rat u čazmanskome kraju*), Muzej Moslavine Kutina (*Prvi svjetski rat u zbirnama Kulturno-povijesnog odjela MMK*), Muzej grada Koprivnice (*Slobodni i kraljevski grad Koprivnica u Prvom svjetskom ratu 1914. – 1918.*), Gradski muzej Karlovac (*Za kralja i dom: Karlovac i Prvi svjetski rat*), Muzej grada Iloka (*Zapisi o Iloku i Iločanima u Prvom svjetskom ratu: 1914. – 1918.*), Zavičajni muzej Stjepana Gruberera u Županji (*Županija i okolica u Prvom svjetskom ratu*), Muzej grada Splita (*Split i Prvi svjetski rat*) te Hrvatski pomorski muzej u Splitu (*Žalobni konvoj: 1914. i Održani momci: s vjerom da će barut ostati suh: o Prvom svjetskom ratu na Jadranu*).

o obljetnica iz Domovinskoga rata – vojno-redarstvene operacije Oluja

U povodu dvadesete obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, Dana pobjede i domovinske zahvalnosti te Dana hrvatskih branitelja 5. kolovoza Hrvatski povijesni muzej priredio je izložbu i popratni katalog hrvatske ratne fotografije pod nazivom *Lica rata* kojima je obuhvaćeno razdoblje od 1991. do 1995. godine te su predstavljeni događaji iz Domovinskoga rata. Uz tu su obljetnicu svoje publikacije objavili i Muzej grada Koprivnice (*Koprivničke postrojbe u VRO Oluja*), Gradski muzej Sisak (*Uspomene pobjednika*), Galerija *Krsto Hegedušić* (*Pobjeda: 20 godina poslije*) te Dubrovački muzeji – Muzej suvremene povijesti (*Oluja pobjede i slobode: hrvatska ratna fotografija*). U Slavonskome Brodu, gradu koji je izgubio najviše djece tijekom Domovinskoga rata, njih čak 28, postaviti će se najuspješnije od 39 spomen-obilježja predstavljenih u *Katalogu idejnih likovnih, urbanističko-arhitektonskih i krajobraznih rješenja Spomen-obilježja djeci poginuloj u Domovinskom ratu u Republici Hrvatskoj*.

o obljetnice muzeja, vodiči i katalozi stalnih postava

Muzeji su obilježavali i svoje obljetnice prigodnim izložbama i publikacijama poput Dvora *Trakošćan* (60. godina) ili Muzeja Brodskoga Posavlja (80. godina).

Kako bi svojim posjetiteljima olakšali obilazak i upoznavanje muzejskih prostora, građe i sadržaja, muzeji su nastavili s publiciranjem vodiča kroz svoje stalne postave među kojima su najnoviji u izdanju Muzeja Gacke u Otočcu, Muzeja hrvatskoga vatrogastva, Arheološkoga muzej Zadar, Muzeja grada Kaštela, Galerije *Sikirica* u Sinju te Gradskoga muzej Varaždin, čiji je vodič nastao uz obnovljeni stalni postav Kulturnopovijesnoga odjela (*Kultura odijevanja*).

Za zahtjevnije posjetitelje kataloge stalnih postava priredili su Tehnički muzej u Zagrebu (*Odjel i infocentar Obnovljivi izvori i energetska učinkovitost: katalog stalnog postava*, na hrvatskome i engleskome jeziku), Memorijalni centar *Faust Vrančić* u Prvić Luci, Zavičajni muzej Ozalj (*Dio kataloga stalnog postava Zavičajnog muzeja i katalog izložbe Ozalj oko 1900.*), Muzej Gacke u Otočcu (*Katalog stalnog postava Etnografske zbirke Muzeja Gacke*) te Muzej grada Kaštela (*Riznica župe Bezgriješnog Začeca Blažene Djevice Marije u Kaštel Štafiliću: katalog stalnog postava*).

o privatne zbirke/kolekcionari/donacije

Osim svojih zbirki i građe, muzeji su u suradnji s kolekcionarima izlagali i objavljivali različite predmete koje su pojedinci pasionirano i često desetljećima sakupljali gradeći vrijedne i jedinstvene privatne zbirke.

Gradski muzej Varaždin predstavio je 85 primjeraka antiknih pisanih strojeva iz bogate zbirke preciznoga mehaničara i kolekcionara Stjepana Komara iz Ludbrega (*Priča o pisacem stroju*), a sakupljačka strast Đurđevčanina Hranimira Hlouška, koja je rezultirala jedinstvenim zbirka lokota, vojnih kaciga i čaturica, značaka, medalja, vojnih oznaka, oznaka automobila te karikatura Ice Voljevice, predstavljena je na izložbi i u popratnome katalogu Muzeja grada Đurđevca (*Iz Zbirke Hranimira Hlouška*). U okviru 48. Šokačkoga sijela 2015., pod sloganom *Baka tkala, mama sačuvala*, predstavljena je bogata zbirka tkanja vlč. Mate Kneževića, župnika u Garčinu, na izložbi nazvanoj *Čovjek kroz osnovu i potku* čime je prikazan dio slavonskoga tradicijskog rukotvorstva i nošnji, a u sklopu 49. Vinkovačkih jeseni Gradski muzej Vinkovci predstavio je predmete iz vrijedne donacije Nine Košta Kobetić koja obuhvaća obiteljske predmete s kraja 19. i početka 20. stoljeća.

Umjetnički paviljon u Zagrebu započeo je ciklus izložaba *Privatne kolekcije u javnoj instituciji* te privukao veliku pozornost publike izložbom umjetnina iz jedne od najatraktivnijih privatnih kolekcija hrvatskoga slikarstva i kiparstva 19. i 20. stoljeća, koju je prikupio poznati hrvatski nogometaš Davor Vugrinec. U Galeriji *Krsto Hegedušić* održana je izložba *Sisačko slikarstvo XX. vijeka* na kojoj je predstavljeno 25 likovnih umjetnika povezanih sa Siskom, čija su djela izdvojena iz zbirke od 170 slika kolekcionara Ivana i Mirjane Tonković.

Izložba i katalog Dubrovačkih muzeja *Anđeli iz privatne zbirke u Dubrovniku* predstavili su oko 150 izložaka koji su plod aktivne sakupljačke djelatnosti poznate muzealke, antikvarke i kolekcionarke Karmen Gagro. Zbirku čine umjetnički predmeti, skulpture, slike, porculan, nakit i primjerci primijenjene umjetnosti s prikazima anđela nastali u dugome vremenskom razdoblju od 16. stoljeća do naših dana.

U povodu stote godišnjice rođenja Ivana Generalića (Hlebine, 1914. – Koprivnica, 1992.), začetnika suvremene hrvatske naivne umjetnosti, Gradski muzej Varaždin izložio je njegove crteže iz bogate zbirke umjetnina varaždinskoga kolekcionara Vladimira Malogorskog (*Ivan Generalić: Prije slike – crtež*).

Izložbom Tifloškoga muzeja *Želim znati!* javnosti je predstavljena zbirka Donacija Wagner koja se sastoji od učila za nastavu matematike i fizike, a plod je tridesetogodišnjega pedagoškog i znanstve-

nog stvaralačkog rada slijepoga prirodoslovca, inovatora i konstruktora te nastavnika matematike i fizike Eugena Wagnera.

o zanimljive i/ili poznate ličnosti

Uz predstavljanja kolekcionara, donatora i njihovih zbirki muzeji su svoje izložbene i izdavačke projekte posvetili i biografijama više ili manje poznatih ličnosti.

Muzej Međimurja u Čakovcu u sklopu je različitih akcija, manifestacija i predavanja kojima, kao i svojim stalnim postavama, njeguje sjećanje na najznačajniju hrvatsku aristokratsku obitelj koja je od 1546. do 1691. godine gospodarila Međimurjem, priredio izložbu o Nikoli Zrinskom Čakovečkom (1620. – 1664.), hrvatskome banu, pjesniku, humanistu, graditelju, vojskovođi i diplomatu.

Strossmayerova galerija starih majstora HAZU svoju je djelatnost tijekom 2015. posvetila svojem osnivaču biskupu Josipu Jurju Strossmayeru (Osijek, 1815. – Đakovo, 1905.) u povodu dvjestote godišnjice njegova rođenja. Ta je obljetnica bila povod i izložbama u Gradskome muzeju Vinkovci, Muzeju Slavonije Osijek te Gradskome muzeju Bjelovar.

Muzej za umjetnost i obrt velikom je izložbom i popratnim edicijama na više jezika odao počast Hermanu Bolléu (Köln, 1845. – Zagreb, 1926.), graditelju kojemu je povjerena izgradnja ključnih monumentalnih historicističkih građevina 19. stoljeća po kojima je Zagreb danas srodan drugim srednjoeuropskim metropolama.

Hrvatski muzej arhitekture HAZU predstavio je pak cjelokupnu arhitektonsku ostavštinu istaknutoga hrvatskog modernog arhitekta Zdravka Bregovca (1924. – 1998.), jednoga od najkreativnijih i najplodnijih poslijeratnih hrvatskih arhitekata koji je bitno pridonio mijeni povijesti domaće arhitekture druge polovice 20. stoljeća.

U organizaciji Hrvatskoga muzeja turizma u Opatiji javnosti je predstavljena Zbirka dr. Albina Edera, bečkoga liječnika, koji je svojim djelovanjem u Lovranu postao neizostavnim dijelom povijesti zdravstvenoga turizma na sjevernome Jadranu. Njegova vizija razvoja klimatskoga lječilišta na moru koje bi malom električnom željeznicom bilo povezano s visinskim lječilištem ispod vrha Učke još je i danas aktualna, ali neostvarena (*Oprostite... a kako do vrha Učke?*).

U povodu stote godišnjice smrti dr. Franje Markovića (1845. – 1914.), hrvatskoga filozofa i književnika, Gradski muzej Križevci priredio je u suradnji s HAZU-om izložbu i popratni katalog, a u sklopu *Festivala Francuske u Hrvatskoj Rendez-vous* Muzej suvremene umjetnosti u Zagrebu predstavio je umjetnički rad i osebujnu ličnost Radovana Ivšića (Zagreb, 1921. – Pariz, 2009.), pjesnika, pisca, esejista, prevoditelja i nadrealista svjetskoga glasa, u knjizi *Radovan Ivšić i Nepokorena šuma* Ivšićeve životne suputnice, spisateljice i pjesnikinje Annie Le Brun.

Hrvatski prirodoslovni muzej priredio je izložbu o životu i djelu Vande Kochansky-Devidé, *velike dame hrvatskoga prirodoslovlja*, istaknute hrvatske geologinje i paleontologinje, koja je svoj znanstveni rad započela 1935. godine u nekadašnjem Mineraloško-geološkom muzeju, današnjem Hrvatskome prirodoslovnom muzeju, u povodu stote obljetnice njezina rođenja i dvadeset pete obljetnice smrti. U Galeriji *Klovićevi dvori* predstavljen je lik još jedne iznimne žene – Antonije Kulčar (1887. – 1971.), jedne od najpoznatijih hrvatskih fotografkinja čiji je fotoobjektiv bilježio društvena događanja međuratnoga Zagreba (*Foto Tonka: tajne atelijera društvene kroničarke*).

Javna ustanova Spomen-područje *Jasenovac*, koja u svojem programu ima čuvanje spomena na pojedince – nevine žrtve ljudskoga bezumlja, objavila je dvije nove publikacije o iznimnim patnjama i hrabrosti jasenovačkih stradalnika – *Zaboravljeni: knjiga o posljednjim jasenovačkim logorašima* te *Zagrebački tramvajci u koncentracijskom logoru Jasenovac*.

o sjećanja – autobiografije

Muzeji su u svojem recentnom izdavačkom korpusu objavili i nekoliko autobiografija koje najsnažnije svjedoče o značajnim događanjima u hrvatskoj povijesti. Zavičajni muzej grada Rovinja i Povijesni i pomorski muzej Istre objavili su prijevod iznimnoga literarnog svjedočanstva Hermanna Pfeifferra (1877. – 1929.) o potonuću parobroda *Baron Gautsch* koji nalijeće na minu u Jadranu na samome početku Prvoga svjetskog rata (*Drži se čvrsto za mene i požuri!*). Hrvatski školski muzej objavio je kritičko izdanje autobiografije *Sgode i nesgode moga života* slavonskoga učitelja i pisca Mijata Stojanovića (1818. – 1881.). Spomen-područje *Jasenovac* priredilo je izložbu te objavilo priču s autobiografskim elementima o dječaku Fedoru Tediju Draušniku koji je kao šestogodišnji neprijatelj režima zajedno s mlađim bratom Georgom i majkom Emilijom prošao kroz logore u Staroj Gradiški i Jasenovcu (*Priča o Tediju*).

o glazbena baština

Organizacijom međunarodnoga simpozija *Glazba u muzeju – muzeji glazbe*², kao i objavom izlaganja u najnovijem zborniku *Muzeologija* (51. sv.), MDC je potaknuo rijetko obrađivanu temu u hrvatskoj muzeologiji. U skladu s tim slijedom, glazbenu su baštinu obradili, prezentirali i objavili Muzej grada Splita (*Muzikalije iz fundusa Muzeja grada Splita*), Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja u Rijeci (*Dr. Franjo Kresnik*), Etnografski muzej Istre u Pazinu (*Istarski tradicijski instrumenti*), Tehnički muzej u Zagrebu (*Jugoton – istočno od raja: 1947. – 1991.*), Creski muzej (*Josip Kašman: kralj je rođen u Malom Lošinj*) te Dubrovački muzeji (*Luka & Antun Sorkočević: diplomati i skladatelji*).

o pomorska baština

Kulturno-turističku ponudu na Jadranu znatno upotpunjuju i muzeji svojim vrlo atraktivnim stalnim i povremenim tematskim izložbama pomorske baštine. Dubrovački Pomorski muzej objavio je vodič kroz stalni postav na francuskome jeziku, zatim katalog Zbirke modela i polumodela brodova te katalog *Brodске isprave: iz zbirke dokumenata Pomorskog muzeja*. Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja u Rijeci uz stalnu je izložbu o razvoju brodarstva i brodogradnje na prostoru sjevernoga Jadrana u vremenu od kasne antike do kraja 19. stoljeća objavio istoimeni katalog *Jedra Kvarnera*; Lošinjski muzej priredio je izložbu i višejezične kataloge o brodovima lošinjskoga akvatorija od 16. do 20. stoljeća; stručni djelatnici Gradskoga muzeja Korčula sudjelovali su u pripremi opsežne monografije *Korčulanska brodogradnja u drvu, šķveri i meštri: (zapisi, crtice, priče)*. Posebnu pozornost privukla je izložba Muzeja za umjetnost i obrt *Zavjetni darovi bokeljskih pomoraca*, nastala u povodu devedesete godišnjice djelovanja Društva Bokelja u Zagrebu, kao i katalog votiva iz Zbirke metala dubrovačkoga Kulturno-povijesnog muzeja.

o tradicijski i građanski obrti

Po prvi put studiozno su obrađene i neke teme tradicijskoga ili građanskoga obrta čime su muzeji dali svoj doprinos očuvanju vještina i znanja kojima se u suvremenome svijetu naprednih tehnologija više ne koristi. Gradski muzej Bjelovar objavio je knjigu višega kustosa Božidara Gerića *Obrti i cehovi u Bjelovaru: 1756. – 1945.*; Etnografski muzej Istre u Pazinu u suradnji je s Etnološkim muzejom u Prištini priredio izložbu i popratni katalog *Filigran: srebrna nit od Kosova do Istre* posvećene nematerijalnoj i materijalnoj kulturi kosovskih filigrana u Istri; Muzej Valpovštine u Valpovu objavio je katalog *Obrtništvo u Valpovštini*; a Gradski muzej Križevci predstavio je poznatu obitelj križevačkih graditelja orgulja (*Obitelj Erhatic*).

o graditeljska baština

Tehnički muzej u Zagrebu objavio je knjigu priča o ljudima, zgradama i vlakovima *Željeznički kolodvori u Hrvatskoj* autorica Nede Staklarević i Tamare Štefanac. Hrvatski muzej arhitekture HAZU opisao je arhitekturu i sanitarnu tehniku Škole narodnoga zdravlja *Andrija Štampar* (autorice Dubravke

Kisić). Predstavljanjem predmeta iz Zbirke kazališne građe Muzej grada Rijeke ispričao je priču o još jednome spomeniku graditeljske baštine – Hrvatskome narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca u Rijeci (*Kazalište priča*). Muzej Turopolja u Velikoj Gorici pokazao je kako se i danas može ugodno i komforno stanovati u obnovljenoj tradicijskoj stambenoj graditeljskoj baštini – turopoljskim čardacima (*Tradicijska graditeljska baština Turopolja*).

o prirodoslovne teme

Vrlo su omiljene, rado posjećivane i muzejski obrađivane prirodoslovne teme. Izdajamo one o životinjskome svijetu: katalog Prirodoslovnoga muzeja Dubrovnik *Riječna kornjača*, dva kataloga o leptirima – *Leptiri – baršunasti let* Narodnoga muzeja Zadar i *Metamorfoza: san proždrljive gusjenice: priča o leptirima* Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja – te mali ornitološki priručnik *Ptice našičkoga kraja* u izdanju Zavičajnoga muzeja Našice i Turističke zajednice grada Našica. Životinje su bile tema i međunarodnoga znanstvenog skupa *Animalia, bestiae, ferae: o životinjama u povijesti na jadranskom prostoru* te popratnoga zbornika radova čiji je suizdavač bio Zavičajni muzej Poreštine.

U suradnji dvaju splitskih muzeja – Arheološkoga muzeja Split te Prirodoslovnoga muzeja i zoološkoga vrta – priređena je iznimno zanimljiva izložba *Monumenta et animalia* s popratnim katalogom koja je tematizirala životinjske prikaze na arheološkim spomenicima.

o veliki arheološki izdavački projekti

I ove su godine izdanja arheoloških muzeja najobimnija te među najreprezentativnijima. Riječ je uglavnom o objavama rezultata velikih i višegodišnjih arheoloških istraživanja, poput monografije Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u dva toma (*Prije sjećanja*) o arheološkim istraživanjima u jugoistočnome dijelu Dioklecijanove palače u Splitu 1992. godine, ili objavama recentnih znanstvenih istraživanja, kao u monografiji Arheološkoga muzeja u Zagrebu (*Olovne tesere iz Siscije*), također u dva toma, koja obrađuje temu tesera, tj. obilježja, etiketa s informacijama o vrsti robe, pronađenih tijekom arheoloških istraživanja u rijeci Kupi na području Siska. Katalog Borisa Mašića *Religijske medaljice u Srednjovjekovnoj arheološkoj zbirci Muzeja grada Zagreba* otkriva ljepotu medaljica pohranjenu u njihovoj jednostavnosti.

U nizu zanimljivih arheoloških tema izdvaja se i projekt *Zlato i srebro srednjeg vijeka* kojim se široj javnosti željelo predstaviti, prikazati i protumačiti odabrane predmete hrvatske kulturno-povijesne baštine pohranjene u srednjovjekovnim zbirka hrvatskih arheoloških muzeja. Svoje najvažnije, najznačajnije, najvrednije ili najljepše eksponate srednjovjekovnih zbirki na izložbama i u popratnim katalogima predstavili su Arheološki muzej u Zagrebu, Muzej Slavonije Osijek, Arheološki muzej Split i Arheološki muzej Zadar.

o razno

Muzeji su se, kao i uvijek, potrudili ponuditi ponešto za svakoga posjetitelja sa željom da izazovu znatiželju i zadovoljstvo muzejskim doživljajem izložbe. Predstavili su umjetnice iz fundusa Samoborskoga muzeja (*Dodir nježnosti*, Galerija Prica, Samobor), otkrili nepoznate umjetničke izričaje (*Dodir stakla: izložba suvremenog nordijskog stakla*, Muzej antičkog stakla u Zadru), obradili omiljene sportske teme – hokej (*Hokej bez granica*, Gradski muzej Sisak), koturaljkanje (*Pattinaggio: povijest koturaljkanja u Puli*, Povijesni i pomorski muzej Istre) i lov (*Lovci zaštitari prirode*, Muzej Staro selo Kumrovec), prisjetili se starih običaja i vjerovanja (*Put u vječni dom: predodžbe Naših starih o smrti i zagrobnom životu*, Muzej Brodskog Posavlja) kao i stihova iz spomenara (*Najljepši je cvijet crveni*, Muzej Moslavine) te istražili povijest omiljenih šetališta i parkova (*Marjanska pošta – prigodne novine o povijesti Marjana* u izdanju Muzeja grada Splita i Javne ustanove za upravljanje park-šumom Marjan). U monografiji autorice Jasminke Najcer Sabljak predstavljena je *Likovna baština kneževa Odescalchi od Lombardije i Rima do Iloka*; Dubrovčani su dobili opsežnu monografiju o svojem svetcu zaštitniku sv. Vlaha (*Sv. Vlaho u povijesti i sadašnjosti*); povjesničari umjetnosti i ljubitelji likovne

umjetnosti dobili su novu knjigu renomirane povjesničarke umjetnosti Vere Horvat Pintarić *Umijeće opisivanja* u izdanju Gliptoteke HAZU; a Muzej suvremene umjetnosti i Studio International objavili su se s koricama monografskoga kataloga *Boris Ljubičić: Samo plakati* objavivši ga u tri boje.

o časopisi

Muzeji su nastavili kontinuitet objavljivanja stručnih i znanstvenih dostignuća u radu na muzejskoj građi te kulturnoj baštini u 18 novih svezaka časopisa. To su: *Glas Gradskog muzeja Karlovac*, 11. br. (2014.) Gradskoga muzeja Karlovac; *Anali Galerije Antuna Augustinčića*, 32./33./34./35. sv. (2012. – 2015.) Galerije Antuna Augustinčića; *Podravski zbornik*, 40. sv. (2014.) Muzeja grada Koprivnice; *Histria archaeologica*, 44. sv. (2013.) Arheološkoga muzeja Istre; *Histria*, 4. sv. (2014.) Istarskoga povijesnog društva i Povijesnoga i pomorskoga muzeja Istre; tiskano i elektroničko izdanje *MMSU novine*, 2. br. Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci; *Senjski zbornik*, 40. sv. (2013.) Gradskoga muzeja Senj i Senjskoga muzejskog društva; *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 107. sv. (2014.) Arheološkoga muzeja Split; *Ethnologica Dalmatica*, 22. sv. Etnografskoga muzeja Split; *Starohrvatska prosvjeta*, 42. sv. (2015.) Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika; *Diadora*, 28. sv. (2014.) Arheološkoga muzeja Zadar; *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu*, 47. sv. (2014.) Arheološkoga muzeja u Zagrebu; *Etnološka istraživanja*, 18./19. sv. (2013. – 2014.) Etnografskoga muzeja Zagreb; *Natura croatica*, 23 (1, 2) Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja; *Anali za povijest odgoja*, 13. sv. Hrvatskoga školskog muzeja; te časopisi MDC-a *Informatica Museologica*, 44 (1/4) s temom *Ekomuzeji danas*, i *Muzeologija*, 51. sv. (2014.) s temom *Glazba u muzeji / muzeji glazbe*.

o za najmlađe i školarce (edukacijska izdanja)

Recentni muzejski nakladnički korpus obogaćen je zanimljivim i vrlo raznolikim edukacijskim publikacijama izrađenima u skladu s europskim standardima suvremenoga nakladništva. Najmlađim posjetiteljima ponudene su jednostavne bojanke, ali i pitalice prilagođene različitim uzrastima u izdanju Muzeja grada Umaga (*Amfora: oboji, pronađi, poveži*), Muzeja grada Kaštela (*Kaštilko te pital: učimo promatranjem*), Muzeja krapinskih neandertalaca (*Priče fosilnih lubanja i živi svijet Hušnjakova*), Muzeja za umjetnost i obrt (*Barokna knjižica uz izložbu: Guercino*), Hrvatskoga povijesnog muzeja (*Priprema, pozor, pali!: europske vojničke puške u Zbirci oružja Hrvatskog povijesnog muzeja*), Muzeja grada Iloka (*Žigovi i pečati i Keramika kroz povijest*) i Hrvatskoga pomorskog muzeja Split (*Ribolovka: vježbenica za ribare malene*). Priređene su i nove slikovnice s temama iz muzejskoga svijeta: Muzej grada Đurđevca objavio je *Legendu o picokima* ilustriranu dječjim crtežima, a Dubrovački muzeji nastavili su ciklus slikovnica o Pavi i Đivi (*U vremeplovu Republike*). Priređeno je i nekoliko interaktivnih edukacijskih publikacija među kojima su knjige Etnografskoga muzeja Split o dalmatinskome tradicijskom ribarstvu (*Ribarska avantura*), zatim Muzeja grada Koprivnice, koji je ponudio građu za svladavanje osnova tradicijskoga veza (*Mustre i crte*), te Javne ustanove Spomen-područje *Jasenovac* koja poučava o osnovnim pojmovima i civilizacijskim vrijednostima tolerancije i razumijevanja među ljudima (*Slovarica različitosti*). Dvor *Veliki Tabor* iskoristio je omiljenu dječju stolnu igru za upoznavanje povijesti iz Hrvatskoga zagorja (*Putevima grofova Rattkay*) dok je Hrvatski prirodoslovni muzej svoje edukacijske sadržaje objavio na interaktivnome CD-ROM-u (*Zagonetna zemlja*).

Navedeni popis, naravno, nije potpun i samo je odabir autorice teksta. Stoga su sve publikacije koje su muzeji objavili od listopada 2014. do listopada 2015. izložene na štandu MDC-a i popisane u popratnome katalogu te tako ponudene publici koja će u njima pronaći za sebe intrigantno i posebno zanimljivo štivo. Kao i svake godine.

Uz tematsku izložbu Izdavačka djelatnost MDC-a kroz 60 godina

U 2015. godini MDC obilježava 60 godina svojega rada na što upućuje i obljetnički logotip dizajnera Borisa Ljubičića otisnut na koricama kataloga. Vrlo aktivna prisutnost MDC-a na hrvatskoj i međunarodnoj muzeološkoj sceni popraćena je i stalnom izdavačkom djelatnošću čiji je dio predstavljen

i u sklopu ovogodišnje, 34. izložbe izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija. Uz najnovija izdanja (*Muzeologija*, 51. sv.; *Informatica Museologica*, 44 (1/4); (*Pogled u muzejsko elektroničko nakladništvo*; zbornik sažetaka *Muzeji filma – film u muzeju: međunarodni simpozij*) odabranim smo primjercima podsjetili publiku na MDC-ove časopise *Muzeologija* (1953. –), *Informatica Museologica* (1970. –) i *Bilten o informatizaciji muzejske djelatnosti* (1990. – 1998.); serijske publikacije *Izvešća zagrebačkih muzeja* (1994. –), *Izvešća hrvatskih muzeja* (1999. –), *Izložba izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija* (1982. –), *Prinove knjižnice MDC-a* (1994. –); tiskane i elektroničke vodiče kroz muzeje (1981., 1992., 1998., 1999., 2011., 2012.); priručnike i preporuke (*Konzerviranje i restauriranje muzejskih predmeta*, 1974.; *Upute za zaštitu pokretne kulturne baštine u muzejima i galerijama*, 1991.; *Osnove zaštite i izlaganja muzejskih zbirki*, 1993.; *Priručnik za preventivnu zaštitu slika*, 2001.; *Priručnik preventivne zaštite umjetnina na papiru*, 2010.; *Što je muzejski katalog*, 2013.; *Muzejske publikacije za djecu i mlade*, 2013.); monografije (*Ratne štete na muzejima i galerijama u Hrvatskoj*, 1997. i 1998.); kataloge izložaba (*Zbrda zdola po čuvaonicama zagrebačkih muzeja*, 1999. i 2000.; *20 plakata Muzejskog dokumentacijskog centra: 1980. – 2000.*); zbornike sažetaka te zbornike radova međunarodnih i nacionalnih simpozija i manifestacija. Danas je većina navedenih publikacija dostupna i u elektroničkome obliku, bilo da se starija izdanja digitaliziraju ili se tiskana forma napustila u ime one dostupnije na mrežnim stranicama MDC-a (www.mdc.hr).

Bogatom izdavačkom tradicijom MDC, kao i većina drugih hrvatskih muzeja, nastavlja i dalje graditi jedinstvenu nacionalnu knjižnicu muzejskih knjiga.

Snježana Radovanlija Mileusnić

Bilješke:

- ¹ Popis muzeja i njihovih publikacija s tematikom Prvoga svjetskog rata objavljenih od siječnja do listopada 2014. vidjeti u: Radovanlija Mileusnić, Snježana. *Predgovor uz 33. izložbu izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija // 33. izložba izdavačke djelatnosti hrvatskih muzeja i galerija*. Zagreb: Muzejski dokumentacijski centar, 2014. Str. 10 -12. Integralni popis dostupan je i u *online* katalogu knjižnice MDC-a, <http://mdc.hr/hr/mdc/knjiznica/katalog-knjiznice/>.
- ² Simpozij *Glazba u muzeju - muzeji glazbe* održan je u organizaciji MDC-a u prostoru Muzeja Mimara u Zagrebu od 16. do 18. listopada 2013. godine.